

Mustaa ja valkeaa

(Jatkkoa.)

He kävelivät nyt Korkeasaarella, Dora ja Paavo. Kiertelivät käsi kädessä ympäri, pysähtyen välistä katselemaan jonkun kesytetyn eläimen liikkeitä.

Vähäpuheisinä kulkivat, vaan silti kummankin aivot kiihkeästi takoiivat ja ajatusvirta vihasti juoksi.

Poika katsoi tyttöön välistä kuin ihmetellen, sitten edelleen ajatuksiinsa vaihtuen.

Tytöä kulumille ilmaantui toisinaan kuni hieno ja murheen rypyjä jälleen taas selveten otsa ja simät entistä loistavammaksi, onnellisemmaksi.

— Tännekö me tulimme tätä merkkipäivää viettämään, näin vaatimattomasti, valeten, karkasimme pois ilaikoivien toverien seurasta, sanoi poika.

— Eikö näin ole hyvä? Ollisiko kihlautumistamme pitänyt huutaa koko mailmalle? Eihän Paavo...

— Ei niin! Mutta minä en tahdo vieläkaan uskoa onneani todeksi...

Dora asetti kätensä hellästi Paavon suulle, virkkoi hymyillen:

— Älä mairittele! Minusta on tunnut aina, että näin tulisi käymään... Vaikka niinkuin veljenäni sinua olen vain pitänyt.

— Oli aika, jolloin pelkäsin, että sinä karkaata minulta pois, sanoi Paavo, saatuaan suunsa vapaaksi tytön kädenpitelystä.

— Ymmärrän! Ei puhuta enemp. Se pelkosi oli — nyt näet — turhaa.

Edellä heitä kulki toinen pari, sekä yksikseen eräs omituisesti puettu hieno nainen.

He pysähtyivät katselemaan apinoita.

Siinä oli koiras ja naarasapina pentuineen.

Vastakkaisessa kopissa oli toinen apinaperhe, eri rotua. Edellä kulkeva mies jäi seuralaisensa kanssa toiselle puolen aitausta. Yksinäinen nainen pysähtyi vastakkaiselle sivulle.

Miehen ja naisen välillä alkoi keskustelu:

— Tuossa se on meidän esiläisemme. Katsoppas...

— Vai siinä...

— Siinä niitä on oikein kaksi perhettä, mutta eivät näy olevan samaa sukua.

Mies heitti apinoille omenanpuolikkaan, vaan se putosi aitausten väliin, eikä mennyt kummankaan apinaperheen koppiin.

— Kas, kun ei osunut...

Apinat huomasi omenan. Molemmat ryntäsivät yhtä aikaa tavoitamaan.

Miestä nauratti

— Hi, hi, hi, ihkuu hän.

Ihan kuin ihminen ihan kun ihminen! Noin sekin ryntää saaliin kimppuun, tapellen siitä, kuka ensimmäisen palan leikkaa, kuka suurimman osan saa, hi, hi.

Yksinäinen nainen katseli näyttöä, mutta lähti hiljalleen kävelemään pois.

Dora ja Paavo tulivat lähettyville.

— Siinäpä mies innostui apinoita härnäämään, sanoi Dora puoliäänneen.

— Kuulehan! Kuka tuo nainen liene. Hän se oli omituisesti puettu. Katsoitko sen kasvoja? Uh! Näytti, kuin olisin hänet jossain nähnyt.

— Miks'et, Dora virkkoi. Hän on Kansallisteatterin näyttelijöitä. Kuuluisuus...

— Paavo nauratti nyt, nauratti oikein makeasti.

— No, mitä sinä nyt?

— Hi, hi, hi! Hän nauroi vieläkin.

— Tuommoisenkohan variksenpelätti sinustakin olisi tullut... kuuluisuus!

Doran täytyi yhtyä nauramaan, ei asfalla, vaan Paavolla, kun hän niin erinomaisesti oli huvitettu naisen ulkomuodosta.

Mies kopin edessä puheli apinalle: — Siinäkin meni sinun sukupuuta. Kovin on muuttunut alkuperästä. Kuka voisi luulla että apinasta voi kehittyä tuollaistakin; Kaikkia sen Darwinin päähän on pistänyt...

Mutta nainen oli jo kärsimätön. — Jos et sinä, Juho lakkaa tuosta irvistelemisestä, niin saat jäädä tänne yksin apinoiden sukupuuta tutkimaan. Nainen lähti vihaisena edellä, niin miehen oli jätettävä apinat rauhaan, jos mieli pysyä sovinnossa "heikomman astian" kanssa.

Dora ja Paavo nauroivat. — Etkö halua virkkoita? kysyi Paavo. Menisimmekö raittiusravintolaan. He kävelivät eteenpäin äänettöminä.

Nuoria ja vanhoja, komeita herroja, ylöppilaita ja maistereita, mitä lienevätkään olleet, tuli ulos ravintolasta ilakoiden ja laskien sukkeluutta.

Pari vanhempaa herraa ja eräs nuori ylöppilas, jäivät erilleen toisista.

— Ei mennä... virkkoi Dora hiljaa.

— Joppe... kuiskasi Paavo.

Herrat syyttivät savukkeitaan.

Lähtivät sitten hiljalleen kävelemään toisten perässä.

— Mennäänkö? sanoi Paavo, katsoen ravintolaan päin.

Dora ei halunnut.

Hänen tuli kuuma, valtimo tykkäsi, rinta nousi ja laski rajusti.

Tuntui kuin olisi joku puristanut häntä... rinnasta.

Hänelle tuli aina sama tunne, kun hän jossain sattumoisin tapasi Joppen...

— Ei huomiota sisäpelle, ei sanaa, ei katsetta! Herrojen kanssa siinä meni...

Dora tahtoi välttämättä istua jonkin. Hänen täytyi...

— Täällä on sopiva paikka puun varjossa. Aurinko paahtaa, se tekee huonovointiseksi.

— Ei, Paavo! Muuta minulla on... He menivät puun varjoon istumaan. Dora pysyi äänettönnä, tuijoteli ihmisiä kulki siellä täällä, pitkin hiekkotietä käytäviä, heittä sosskeli koppien lähettyville tarkastelemassa kesyjä eläimiä.

Ylöppilait kulkivat siinä edestakaisin rähisten ja läälöiden, ääneen puhellen ja nauraen. Naisia, hempeissä kesävaatteissa, viimeisen muodin mukaan koristettuna, sekä jotakin köyhemmästi puettuja tyttöjä ja polkia, kulki oh.

Paavo tarkasteli heitä kaikkia, hymyili omituisuuksille ja teki arveluja kaikenlaisista asioista ulkomuodon perusteella.

Dora vaan ajatteli...

Hän ei katsellut ketään, ei mikään herättänyt huomiota.

— Kihlauspäivä! Hänellä on nyt vakava ajankäänne edessä... Dora Wäänänen! — Hyvältä se kuulokin. Ei äiti arvaa... Doralle muistui mieleen lapsuus, se kurja aika, jolloin he Joppen kanssa värjöttelivät kylmässä huoneessa, sillä aikaa, kun äiti oli työssä Wikströmillä. Hän muisti, miten hän suojeli Joppaa, puki ja holhosi häntä, kuten vanhempi sisar ainakin nuorempaa. Etsi vaate-riekaleita, kokosi niitä Jopeun ympärille, kun ulos lähdettiin. Kuinka hän monta kertaa säästi pikku veljelleen ruokaa, vaikka itsellä oli ankara nälkä. Jos äiti torui, otti hän syyn aina niskolleen... Heidän tiensä erosivat, kaikkien heidän — äidin — Doran — ja Joppen! Mullassa Malmilla lienee äidin luut. Joppe — menee ohi luomatta katsettaan sisarensa, hänen kihlauspäivänään!

— Katkeraa! Tuif hänelä hampaiden välistä.

— Mitä? Kysy Paavo, joka myös oli jo syventynyt ajatuksiinsa.

— Oh, ei mitään...

— Muistelen vain lapsuusajkoja... (Jatketaan.)

VÄSYNYT

Kirj. A. N. Koskela

Rautasorvari, Tyko Kojonen, istui asunnossaan keimutuolissa ja luki jotain tieteellistä kirjaa. Hänen katseensa, notkealle lukijalle ominaiseen tapaan, liikkui nopeasti kirjan riveillä, mutta ajatuksensa eivät tahtoneet jaksaa seurata silmien liikkeitä. Hän luki sivun, jopa kaksi, kolme sivua, mutta kun hän käänsi lehteä, huomasi hän, että hänen ajatuksensa olivatkin liikkuneet jossakin muualla, mutta ei asioissa, joista puhuttiin niillä riveillä, joilla hänen katseensa oli sana sanalta liikkunut eteenpäin.

Harmistuneena hän käänsi useita lehtiä taaksepäin ja alkoi lukea uudelleen terästyillä tarkkaavaisuudella. Tulos tälläkertaa ei ollut paljonkaan parempi. Kun hän saapui sen sivun alkuun, johon oli ensikerralla pysähtynyt, ei hän käsittänyt toistamiseen lukemistaan sivuista muuta kuin joitakin lauseita sieltä ja täältä, eikä niissäkään tuntunut olevan mitään järkeä. Tämä harmitti häntä vieläkin enemmän, suuttuneena hän viskasi kirjan pöydälle, merkitsemättä mille sivulle oli pysähtynyt.

Pää tuntui niin raskaalta kuin olisi sinne asetettu suuri rautamöhkäle ja silmiä karvasteli. Väsymystäkö — ajatteli Tyko — vai mikä hemmetti minua oikeastaan vaivaa. Mutta kukapa sitä sunnuntaina olisi väsynyt, ainakaan se, joka lauantai-iltana on mennyt aikaseen levolle ja nukkunut yönsä rauhallisesti, kuten minä. Jotain muuta siis tämän ajatusten sekamelskan täytyy olla, mutta ei luonnollista väsymystä. Mutta sittenkin... olenhan tuntenut tällaista monta kertaa ennenkin, kenties olen kuin olenkin väsynyt.

Ja hän kumartui kyynärpäitensä varaan ja painoi kädellään silmäluomiaan. Tuntui niin hyvältä pitää ajatusten pinnistyksestä ja lukemisesta rasittuneita silmiä kiinni ja hivellä niitä sormenpäillä. Vähän aikaa niin istuttuaan hänestä tuntui sellaiselta kuin nyt varsin hyvin voisi ottaa esille poisheittäjänsä kirjan ja lukea sitä yhtähyvin ajatuksillaan kuin silmilläänkin. — Olkoon nyt kuitenkin, luen sen joskus toiste, sanoi hän itseksensä.

— Kehityksen kulku käy hitaasti ja asteettaisesti, muistui hänelle mieleen äsken lukemainsa muutamien miesten painuneiden lauseitten perusteella. — Sitähän ne kaikki tiedemiehet vatkuttavat. Hitaasti, hitaasti, oikean etanan tavalla! Miksikä etanaa ei ole otettu tieteen viralliseksi symboliksi merkitsemään ihmisten aate- ja ajatusmailmassa tapahtuvaa kehityksen, tai oikeammin edistyksen kulkua? Totta totisesti, tuo li-mainen mato siksi kaikista parhaiten sopisi!

— Kehitys — toisti Tyko, oikeiden selkensä suoraksi tuolin selkänöjää vasten — kehitys, ihmisten aivoissa, miksi se ei voi kulkea harppimalla, eikä niin tuskallisen hitaasti, että aina pysyy monta pyssyn kantomatkaa jälässä taloudellisesta kehityksestä? Miksi emme jo tänä päi-

vänä voi muodostaa yhteiskuntaa, joka olisi edes siedettävä, vaikka meillä onnellisinkin yhteiskunnan luomiseen olisi kyllyiksi taloudellisia edellytyksiä?

Näitä kysymyksiä hän mietti kauan ja keksi niille monia eri vastauksia, joista jotkut hänen mielestään olivat perin järkeviä. Niiden johdosta hän siirtyi kuvailemaan minkälaiseksi tuleva yhteiskunta oli muodostettava. Hän määritteli sen ajatuksissaan kaikkia mahdollisia yksityiskoh- tia myöten edes takaisin moneen kertaan, kunnes kaikki alkoi tuntua vanhalta.

Kyllästyneenä ajatusleikkunsa hän ponnahti ylös tuolilta, joka sen vaikutuksesta jäi keimumaan pitkäksi aikaa aivan kuin sen alle olisi asetettu säännöllisiä liikkeitä synnyttävä kone. Voimakain askelin hän mittasi muuttamia kertoja pienen huoneen, pysähtyi sitte ikkunan luo pöydän ääreen ja syytti paperossin.

Kaukaa taivaanrannalta heitti marraskuun iltapäivän aurinko himmeneviä säteitään ikkunan piehiin, valaisten samalla heikosti syysmyrskyjen alastomaksi riisumaa muutenkin kolkkoa seadun maisemaa. Tyko silmäili ensin kauaksi edessään ylpeilevään vuoriin. Lähemmät vuoret näyttivät tavattoman suurilta ja erotti niistä toisistaan helposti havaittavat pelottavat rotkot, mutta mitä kauemaksi noita vuoria seurasi silmällä, sitä mukaa ne pienenevät ja siirtyivät lähemmäksi toisiaan, kunnes viimein näytti sellaiselta kuin kukkulat kasaantuisivat toistensa päälle, ja ne ikäänkuin taistelivat elämästä ja kuolemasta.

— Taistelu elämästä... taistelua olemassaolon puolesta, puheli Tyko itseksensä savupilven seasta, aina vaan taistelua! — Eikö milloinkaan ihmiselämässä koita rauhan onnellinen hetki, hetki, jolloin saisi voittajan levollisuudella silmätä taaksensa ja tuntea hiljaista riemua siitä, että taistelullaan on saavuttanut tyydyttävät tulokset... riemuja ja nauttia voitostaan...

Näitä miettiessään hänen katseensa siirtyi etäisten vuorten huipuilta nukkuvaa laaksoon, joka oli aivan hänen asuntonsa edustalla. Kurjalta ja tyyten kuolleelta se näytti syyspäivän iltauringon heikossa valossa. Tykon mieli kävi surulliseksi, ja hänen ajatuksensa muuttivat suuntaa:

— Mitä hyötyä on kaikista ihmisten aherruksista ja uutterista ponnistuksista, mitä hyödyttää heidän keskinäinen kamppailunsa, koska kerran kuitenkin kaikki häviää. Aivan samoin kuin tuo laakso, joka vain vähän aikaa

(jatkoa kolmannelle sivulle.)

Osoite-ilmoituksia.

ABERDEENIN S. S. CLUBIN ompeluseura kokoontuu joka torstai klo 2 p.p. 713 E. 1st St. — Tervetuloa.

ASTORIAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla joka torstai- ilta, kello 8. Osoite: 262 Taylor Ave.

HOQUIAMIN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla, Ahjoissa, joka torstai, kello 2 p.p. Osoite: 315-10th St., Hoquiam, Wash.

MULLAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään joka torstai Suomi-hallilla, kello 2 p.p. Kaikki tervetulleita.

PORTLANDIN S. S. Osaston ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla joka toinen torstai-ilta, kello 8. — Osoite: 719 Montana Ave.

HANNAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään jokaisen viikon torstaina, kello 8 p.p. Huom! Kahvia saatavana joka kokouksen loputtua.

WAUKEGANIN, III, S. S. O. viralliset kokoukset pidetään joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena sunnuntaina, alkaen klo 2 p.p. — Osaston ompeluseuran kokoukset ovat joka toinen torstai, alkaen klo 2 p.p. Kahvia kokouksen loputtua.